

KONGSVINGER FIKK DISTRIKTSSJUKEHUSET

(Fortsatt fra 1. side).
bygge et helt nytt sjukehus i Kongsvinger. Jeg må få lov til å komme med noen bemerkninger om dette, fortsatte Bergen.

Skarnes—Kongsvinger

Helseinspektør Evangs uttalelser på et møte i Kongsvinger i november 1946 gikk ut på at hadde det ikke vært noe sjukehus i søndre distrikt, ville det blitt spørsmål om å legge det enten i Kongsvinger eller på Skarnes, men Kongsvinger ville vel da vært det beste sted. Direktøren understreket også, at når en i dag skal bygge sjukehus, så må en se ut over fylkesgrensen og sammenfatte det slik at en kan få det til å passe inn i en landsplan. Dette går også fram av en skrivelse fra helseinspektøren av 23. mars 1948, hvor han har etterlyst sjukehusplanen for Hedmark fylke, for at arbeidet med

- 1) Ansettelse av kirurg ved Tynset sjukehus. — Planer om utvidelse av sjukehuset får tas opp til drøftelse når man har vunnet nærmere erfaring om behovet.
- 2) Utvidelse og modernisering av Sør-Odal sjukehus i samsvar med den foreslåtte plan.
- 3) Utvidelse av fylkessjukehuset i Elverum med nye søsterboliger og avdeling for fødende og kvinnesjukdommer.
- 4) Bygging i Hamar av avdeling for fødende og kvinnesjukdommer, samt orthopedisk- og skadeavdeling.
- 5) Full utbygging av Sør-Odal

Fylkeslægen redegjør for sitt syn på sjukehussaken.

Fylkeslæge Sindre Lunde ville til ordføreren Bergen si at da Sør-Odal søkte om antakelse av sjukehuset som fylkessjukehus, var han i mot det. Dette skyldtes at han anså at fylkets sjukehus burde ligge i Kongsvinger. Han ville nå, sa han, få framkomme med sin begrunnelse for at han i løpet av disse årene siden den gang har endret innstilling. I 1919 satt fylkestinget i et lignende dilemma som nå, hvor skulle det nye fylkessjukehuset for Hedmark ligge? Av en sjukehuskomité på 5 medlemmer fant de 3 at Hamar var det riktige sted å legge sjukehuset til, mens de 2 andre gikk inn for Elverum. Fylkesmannen var prinsippalt for Hamar subsidiært for Elverum. Da saken ble behandlet i budjettnemnda dammet det seg 3 fraksjoner. I Fylkestinget fikk Elverum 15 stemmer og Hamar 14. Var det egentlig noen feil av fylkestinget å legge sjukehuset til Elverum? Hvis fylkessjukehuset hadde blitt lagt til Hamar, ville vi fremdeles ha stått overfor en løst oppgave. Valgte ikke fylket rett den gang? Men sett ut fra 1919-synspunktet var det nok litt skjært.

Valget i dag er like vanskelig, — det er omstendigheter som taler for det ene såvel som for det andre. Den sjukehusplanen som ble nedsatt var til en begynnelsen klar over at Kongsvinger var det rette stedet, men det endte likevel med at flertallet stemte for Skarnes. Hvordan har vurderingen vært i denne saken? De pengegever som vi har hørt om, kjente de ikke til, videre ville vi ha et sjukehus i et sentrum av kommunikasjonsnett i distriktet. Men nå spiller likevel ikke de hensyn den rolle som de gjorde i 1919. Og så er det noe som taler for Sør-Odal: der er det et sjukehus fra før, og

sykehus til 3-delt sjukehus.
6) Flytting av kirurgisk avdeling fra Hamar kommunale sykehus til Sentralsykehuset og videre utbygging av Sentralsykehusets øvrige spesialavdelinger.

Det er fylkets fremste menn på indremedisinen og kirurgiens område som har gått inn for planen, sa Bergen til slutt. Helseinspektøren har også gått inn for det samme. Planen om utvidelse av sjukehuset i Sør-Odal er godkjent av Medisinaldirektoratet. Jeg vil derfor så varmt jeg kan be om at mitt forslag må bli vedtatt, og at viljen til å hjelpe de syke må strekke seg ut over lokalpatriotismen.

det er vanskelig å komme forbi det faktum. Sør-Odal har et sjukehus bygd av tre, men hva angår brannikkerhet har vi den erfaring at vi skal, når det gjelder sjukehus, ikke legge for stor vekt på det.

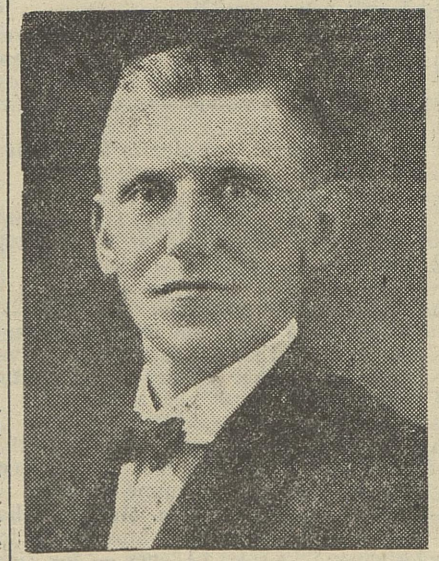
Taleren viste til denne forbindelse til Sanderud. Det som dog hadde telt mest er at vi må ha et tredelt sjukehus i søndre distrikt. Vi må ha 150 senger der og det kan vi få nå, hvis vi går inn for Sør-Odal. Om det nye sjukehus nå blir lagt til Kongsvinger så kan vi ikke godt stenge Sør-Odal sykehus, det har vi ingen myndighet til. Sjukehuset står der og det har en verdi som Bergen sa på 2,25 millioner kroner lavt regnet. Det er fra Sør-Odal kommune gitt tilsagn om å stille 1 million kroner til disposisjon for sjukehuset. Og det er et stort behov for sjukehusplass, det forstår en godt av de ventelister sjukehusene har i dag. Vi trenger 150 til 200 sengeplasser i tillegg til det vi har for å komme bort fra ventelistene. Med hensyn til forholdene i søndre distrikt, sa fylkeslægen, at den billigste løsning er å bygge ut Sør-Odal sykehus til 75 senger, dermed er man langt på vei. Hva vi ellers har på Skarnes er et vannverk som skaffer tilstrekkelig vann og et kloakknett. Dertil kommer at sjukehusets pasienter for 20 prosent vedkommende er fra Nes i Akershus, og det er jo en landsplan det er snakk om her, hvorfor man ikke strengt kan holde seg til fylkesgrensene. Vårt ønske var, sa fylkeslægen, at stedet for sjukehuset i søndre distrikt måtte være Kongsvinger, og vi motarbeidet Sør-Odal. I dag går vi inn for prinsippet det bestående som vi ikke kommer forbi. For Elverum må vi bygge ut med 90 senger. Flytter man sjukehuset for søndre del til Kongsvinger, har jeg for så vidt ingen ting i mot det, men vi kan ikke se bort fra det bestående.

Helsekomiteens formann har ordet.

Komiteens formann, Karl Østvold, Ringsaker, framholdt at det er ganske klart at sak som denne er vanskelig å ta stilling til. Jeg vil si som min mening, at hvis en sakkyndig komité fikk ta stilling til dette spørsmålet, ville den vært enig med oss. Vi i Helsenemnda er av den oppfatning at det ikke er det bestående vi skal se på, men det rette og riktige. Når Bergen trur at nemnda sammensetning har hatt noen innflytelse, så er det ikke tilfelle. Det er en landsplan det her dreier seg om, og en har sett på dette i egenskap av fylkets representanter og tatt hensyn til fylkets interesser. En ting en ikke helt kan se bort fra er at 5, 6 kommuner i søndre del av fylket går inn for å få det nye sjukehuset lagt til Kongsvinger. Hvis en ser på den sakkyndige komité og fylkesmannens framlegg, er det klart hvor lite som skiller. Nå har vi skåret

tværs igjennom det hele, og jeg behøver bare å vise til våre premisser i innstillingen. Bergen sa i sitt innlegg at det var de syke vi skulle ta hensyn til, og det er nettopp det vi i helsenemnda har gjort. Med hensyn til fylkesmannens framlegg, fant vi ingen grunn til å koble ut søndre distrikt. Vi kunne kanskje umgjøtt en del diskusjon om det, men så måtte saken ha kommet opp i et ekstra fylkesting senere, og om nå enda en komité skulle ha sett på disse sakene, så trur ikke jeg at de kunne ha kommet til noen annen konklusjon enn den vi har lagt fram i helsenemnda, dette så meget mer som Helseinspektoratet har bedt om at vi snarest tar stilling til spørsmålet. Jeg tror si at våre begrunnelser er saklige. Østvold sluttet med å be om at den innstilling som helsenemnda har avgitt ble vedtatt som den forelå.

Nord-Odals stilling.

Ordfører Gulbrandsen, Nord-Odal, ville helt og fullt slutte seg til Bergen. Hvis man skulle se helt bort fra Nord-Odal kunne man kanskje slutte seg til nemndas innstilling. Som man veit har ikke Nord-Odal jernbane og det er av ikke så liten betydning for oss at vi har sjukehus på Skarnes. Man ser kanskje ikke så mye på avstander men noe betyr da det også. Blir sjukehuset lagt til Kongsvinger får vi bare håpe på at og sette vår lit til naboen i vest, Akershus, sa Gulbrandsen, som sluttet med å anbefale Bergens forslag vedtatt.

Ordfører Ødegård, Elverum, ville gjerne spørre om det var feil at sjukehuset i sin tid var blitt lagt til Elverum. Om noen år vil det kanskje vise seg at det ikke var så galt likevel. Jeg møter ikke her bare som representant for Elverum, men for Hedmark

fylke, sa taleren. Det kunne være rart å få sett litt på den økonomiske siden av saken. Han trodde ellers ikke at dette var det siste fylkesting som behandlet sjukehusspørsmålet.

Kongsvinger er det rette stedet.

Ordfører Færder, Vinger, kom i sitt innlegg først og fremst inn på de møter som har vært holdt og hvor dette spørsmålet har vært behandlet, siste gang da ordføreren og distriktslæger drøftet saken. Det er gitt til kjenne hvor flertallet står, sa taleren. Kongsvinger er sentrum i Glåmdalen. Stedet har gode kommunikasjonsmessige forbindelser, både jernbane og bilruter. Fylkeslægen har vært på de møter som er holdt og han har sagt akkurat det samme som han har sagt i dag. — Men det har ikke røkket oss. Det er ikke søndre distrikt som sluker kapital, men det midtre, med to sjukehus så å si vegg i vegg. Det må ikke føles sårt at et slikt sjukehus blir bygget på et sentralt sted. Det er ingen vansker med vann og kloakk ved Kongsvinger, — den side av saken vil bli en billig affære. Man måtte ikke se for mye ut over fylkesgrensene og har ikke plankomiteen stått fritt så bør inntilfylle fylkestinget gjøre det. Ser en på folketettheten så er det ikke tvil om at Kongsvinger er det riktige sted å velge, og legger vi godviljen til, og det bør vi

gjøre, så blir det også Kongsvinger vi må feste oss ved. Taleren sluttet med å anbefale helsenemndas innstilling.

Ordfører Vangerud, Grue, framholdt at Kongsvinger uten tvil var det mest passende sted — og sentrale sted for sjukehuset. Det blir for folk fra Grue 25 kroner dyrere å komme til Skarnes, og skal man reise med jernbanen kan man risikere å få et lengere opphold i Kongsvinger før man kan komme videre. Vangerud ville også anbefale helsenemndas innstilling.

Ordfører Nilsen, Løten, uttalte at det nå begynte å bli nokså mange byggeplaner. Det skulle være rart å vite i hvilken utstrekning staten ville tre støtte til, sa han. At det her dreier seg om framtidssjakk kunne han ikke være enig i. Mangelen på sjukehusplasser gjør vel at dette ikke blir tilfelle. Det skal ikke tas økonomiske hensyn, heter det, sa taleren, og det er lett nok å si det. Han hadde gjerne sett at det hadde foreligget en oversikt over kostnadene og hva man bandt seg til når man behandlet disse planer. Det er en grense for hvor høyt budsjettene kan stige. Når det gjelder stedet for sjukehuset i søndre del av fylket ville han erklære seg enig i helsenemndas innstilling. Den bygger i sin innstilling på framtidssjakkene og ser bort fra det som er i dag. Av den grunn ville han stemme for nemndas innstilling.

Fylkesmannen: Vi må bygge nytt.

Fylkesmannen uttalte at dette er en meget vanskelig sak å ta standpunkt til. Men vi må ikke miste balansen, men se framover sa fylkesmannen. Dette syner han diktert meg. Det er slik at Skarnes ligger i et hjørne av såvel fylket som distriktet og Sør-Odal sykehus er en trebygning som i tilfelle ville bli kjernen i det nye distriktssjukehus hvis vi skulle bygge der. Dette trur jeg ikke er videre bra. Vi må ta sikte på framtiden og bygge nytt. Det er snakket om avstandene her og ordføreren Bergen sa at Sør-Odal sykehus hadde stor søkning fra Nes. Men blir det lenger for folk fra Nes å reise til Kongsvinger enn for folk fra Grue å reise til Skarnes? — Taleren kom så inn på forholdene ved sjukehuset i Elverum og uttalte at det var først etter krigen at man der har fått andre spesialiserer enn kirurger. Det har gått et kvart århundre for å få gjennomføre tredelingen ved sjukehuset, men fremdeles mangler man øyenspesialist, øre-, nese- og halsspesialist og en spesialist i nervelidelser. I Hamar har vi slike spesialister. Når Helseinspektoratet sier at vi skal bygge ut sjukehuset på Skarnes av hensyn til de tilstøtende Akershusbygdene så må vi vite hva så vel Akershus som staten vil tre støtte til med. Jeg har ikke ment, sa fylkesmannen, at sjukehusbyggingen skal få innflytelse på andre byggeplaner. Finner Helseinspektoratet at det er absolutt nødvendig å bygge så får man vel materialer til byggingen også. Jeg har ikke noe i mot at fylkestingets vedtar helsenemndas innstilling og fra min side vil det bli gjort hva jeg kan gjøre for å påskynde arbeidet.

Kostnadsoverslag burde framlegges.

Ordfører Hedemann, Vang, visste ikke riktig hva han skulle si til dette. Billigst ville det vel bli om man tiltrådte Bergens forslag, ellers var han mest stemt for fylkesmannens forslag om å ta standpunkt for stedet for sjukehuset for søndre del av fylket senere. Han ville gjerne, i likhet med Nilsen, sett et kostnadsoverslag. — Å vedta en plan som dette uten å vite hva det innebærer økonomisk er en viss risiko. At det blir et millionforetakende veit vi, men heller ikke mer. Dessuten veit vi at skatteskruren er strammet slik at det kunne være ønskelig å få dreid den litt tilbake. Hvis saken absolutt må avgjøres ville han stemme for Bergens forslag, ellers var han enig med fylkesmannen i hans framlegg.

Ordfører Dybedal, Asnes, var enig med Hedemann hva den økonomiske siden av saken angikk. Og før man tok noe standpunkt ville det vært greit om man hadde hatt kostnadsoverslaget.

Fylkesarkitekt Stang kom inn på de bestemmelser som er gitt når det gjelder trehus som huser flere enn 20 personer, for eksempel sjukehus, hotell, internat eller andre anstalter. Å bygge videre på Sør-Odal sykehus ville bety at treblokkene måtte rives, — og hvor skulle man da gjøre av pasientene?

Etter en kort bemerkning av Nilsen, Løten, hadde fylkeslægen ordet og så blant annet at han ikke ville stå som talsmann for sjukehus bygget i tre, men det gikk bra så vel her i fylket som i andre fylker med de trehus som er i bruk.

POLITIET SLÅR TIL PÅ BRASKEREIDFOSS

2 heimebrennere med apparater og 2 gauker avslørt.

Onsdag formiddag dukket plutselig en politistyrke på 5 mann opp på Braskereidfoss. De kom stillferdig i bil fra Kongsvinger, og i løpet av dagen var de innom flere familier i og omkring stasjonsbyen. Før heimreisen kunne politistyrken summere opp følgende avsløringer: 2 heimebrennere med tilhørende apparater og 2 gauker, hvorav den ene på grunn av manglende tilståelse fikk følge med til Kongsvinger kretsfengsel.

Politifullmektig Røyem forteller til Glåmdalen at man i lengere tid har hatt mistanke om at det foregår såvel tilvirking som salg av heimebrenner på Braskereidfoss, og onsdag valgte en altså å slå til. Aksjonen ble vellykket, og den vil bli etterfulgt av flere i den nærmeste framtid. Det er mye ulovlig omsetning av alkohol i distriktet, fremdeles.

Begge heimebrennerne som ble tatt på Braskereidfoss har avlagt full tilståelse. Den ene av dem opplyser at han har brennt en 4—5 ganger og at han har solgt produktet. Den andre påstår at han bare har brennt til «husbehov». En av gaukene tilsto salg av 20 flasker brennevin, mens den andre man anholdt nektet, og derfor må finne seg i å meditere bak fengslets murer. Det er imidlertid beviser for at han minst har solgt 30—40 flasker.

Den økonomiske bakgrunn.

Ordfører Østvold anførte i sitt innlegg at når det gjelder de økonomiske hensyn skulle det ikke tas sådanne. Det er i første rekke plaseringen det skal tas stilling til. Jeg vil ikke dermed ha sagt at vi i helsenemnda har handlet økonomisk uansvarlig. Det er mange av oss her som veit hva det vil si å bygge på gammalt, og om man nå ikke legger så stor vekt på helsenemnda, så bør man da høre på sakkyndigheten. Taleren kom ellers inn på hva 6 av kommunene i søndre distrikt har tilbudt av støtte til et sjukehus i Kongsvinger, mens private har sagt seg villige til å skaffe en halv million kroner. Videre har det som man kjenner til, kommet telegrafisk melding at tomt til sjukehuset er gitt som gave. Dette viser en nær sagt enstemmighet om stedet for sjukehuset. Enten man velger det ene eller annet, kan man ikke unngå å støte noen, og det er ganske naturlig at man i Odalsbygdene forsvarer utbyggingen av sjukehuset på Skarnes. Til de som var stemt for fylkesmannens forslag i saken ville taleren si at han ikke kunne skjønne hva det tjener til å utsette denne saken. Det vil neppe komme noe nytt for dagen om den ble utsatt for å bli behandlet i et ekstraordinært fylkesting senere. Østvold sluttet med å gi uttrykk for håpet om at helsenemndas innstilling ville oppnå stort flertall.

Berger, Ytre Rendal, sa at det har lett for å bli taugtrekking i slike saker. For oss som bor litt på avstand fortøner tingene seg noe annerledes. Hva vi enn vedtar her blir vel ikke det siste vedtaket i denne saken. Etter å ha hørt debatten, sa taleren, trurde han det rette ville være å vedta fylkesmannens framlegg og han fremmet forslag om det.

Hummelvold Os, anbefalte også nemndas innstilling.

Bergen: Kongsvinger-prosjektet er framtidssjakk.

Bergen, Sør-Odal, uttalte i et nytt innlegg blant annet: — Det er sagt for at Sør-Odal er et hjørne av fylket, og det må sannelig være et verdifullt sådant, — det ser vi av fylkesskatten. Når man drøfter slike millionforetagender må man ta disse økonomiske hensyn. Kongsvinger-prosjektet er framtidssjakk, sa taleren, og ville til fylkesmannen si at når det må bygges får man vel materialer like tidlig enten det er det ene eller andre stedet. Vi behøver ikke å være profeter for å kunne forutsi at det nok vil bli mørkere tider og at tilgangen på penger og materialer vil bli omvendt proporsjonalt til utviklingen i dag. Og når det gjelder å bygge videre på trebygninger, bør man vel høre litt på erfarne arkitekter. Han ville igjen, så varmt han kunne, anbefale sitt forslag vedtatt. Kanskje kan det hende, sa han, at vi en valker dag får høre at: «Kjære vene, være så snill å bygg ut Sør-Odal sykehus.»

Færder: Ingen vanskelighet for odølingene å komme til Kongsvinger.

Færder hevdet at det hadde forbausent ham at man hadde festet seg så mye ved fylkesgrensene. Han hadde ikke oppdaget noen ting i motsatt retning. Med hensyn til den statsstøtte man kunne regne med, ville det nok ta noen tid før det kunne bli noe. Hedmark var så vidt godt stillet at helseinspektøren på talerens forespørsel hadde uttalt at noen statsstøtte kunne ikke påregnes foreløpig. Med hensyn til kommunikasjonsveiene ville taleren bare vise til hva han for hadde sagt. — Og bedre blir det vel. Det blir ingen vanskelighet for odølingene å komme til det nye sjukehuset ved Kongsvinger. Det er de økonomiske forhold som bestemmer farten for gjennomføringen av planen, sa Færder. Hvis man ser på fylkesskatten vil man finne at Glåmdal står som en god nummer en når man deler fylket i tre deler. Han ville igjen anbefale helsenemndas innstilling. Man tilfredsstiller ikke Helseinspektoratets krav hvis fylkesmannens forslag blir vedtatt.

Etter korte bemerkninger av Nilsen, Løten, Berger, Ytre Rendal, som trakk sitt forslag tilbake, Østvold, Ringsaker, og fylkesmannen, ble det etter forslag av Berger vedtatt å

Mannen hadde ikke tenkt å smugle.

Kom fra Oslo med 10 flasker brennevin til tollommen, men frifinnes av retten. (!)

Solør herredsrett var onsdag satt på Grue Finnskog Forbruksforening for å behandle straffesak mot en norsk statsborger som er bosatt i Røgdafors i Sverige og som var tiltalt for forgåelse mot rusdrikkløven.

Mannen som er 31 år gammel er født i Sverige av svensk mor og norsk far og var av politimesteren i Kongsvinger forelagt en bot på 100 kroner subsidiært 12 dgers fengsel og inndragning av 10 flasker brennevin. Han vedtok ikke og saken kom da for retten. I februar dette år var han med en svensk drosje til Oslo og kjøpte der 10 flasker brennevin på tre forskjellige utsalgssteder. Fem av disse skulle hans forlovede som er norsk og bor på Grue Finnskog ha og hun hadde sendt med 175 kroner som hun hadde lagt i ryggsekken hans, har hun forklart.

Da drosjebilen kom tilbake til Grue Finnskog tollstasjon var bommen nede. Tollvesenet som hadde en mistanke om at innholdet i bilen kunne være interessant ville gjerne se litt nærmere på den. Da bilen måtte stanse ved bommen sprang mannen med de 10 flaskene i sekken ut av bilen og videre østover veien mot Sverige. Tollerens som så ham tok opp forfølgelsen, og for ikke å bli hemmet i løpet kastet mannen ryggsekken med brennevinet fra seg etter en stund. Han kom unna den kvelden, men brennevinet ble tatt vare på av tolleren. Politiet fikk så saken og i retten fastholdt han sin tidligere forklaring for politiet, nemlig at han ikke ville smugle brennevinet over til Sverige, men bringe det til sin forlovede som han skulle på påsketur med. Han sprang fra tollerne ved bommen fordi han trodde brennevinet ville bli beslaglagt når han hadde så mye på en gang.

Retten fant at selv om det alltid var mistenkelig med så stort kvantum brennevin kjøpt på en gang da det lett kan bli gjenstand for ulovlig salg, finner en ikke at det er godtgjort at det i dette tilfelle at det ville bli nyttig til ulovligheter. Da hverken tollvesenet eller politiet har påtalt annet enn forgåelse mot rusdrikkløven, — som gjelder her er at bare Vinmopollet har rett til utførsel av vin og brennevin, fant retten ikke å kunne gå inn på spørsmålet om tiltalte har forsett seg på annen måte mot tolllovgivningen når han skulle til sin forlovede som bor på norskesiden med brennevinet.

Mannen ble derfor frifunnet. (Og får vel da brennevinet sitt tilbake, også).

stryke ordet straks i helsenemndas innstilling punkt 3.

Deretter ble saken tatt opp til votering. Bergens forslag fikk som nevnt 7 stemmer. De som stemte for forslaget var foruten forslagsstilleren som nevnt ordførerne Gulbrandsen, Nord-Odal, Hedemann, Vang, Haget, Furnes, Dybedal, Asnes, Stensbakk, Stange, og Reinertsen, Alvdal.

Deretter ble innstillingen vedtatt mot 4 stemmer. De 4 som stemte imot var Bergen, Gulbrandsen, Stensbakk og Haget.